Zwalm
Terweeënstraat 43

9 SEPTEMBER 2021

ARCHEOSERVICE

Gemaakt door: Kirsten Van Campenhout

Archeoser√ice Rapport 016

Archeologienota

Zwalm Terweeënstraat 43

Deel 2: Programma van Maatregelen

Kirsten Van Campenhout

Meerdonk 2021

Colofon

Titel: *Archeoservice-rapport 016: Zwalm Terweeënstraat 43. Archeologienota. Programma van Maatregelen*

Auteur:	Kirsten Van Campenhout
Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (2015/00060)
Grafische illustraties/GIS:	Archeoservice (tenzij anders vermeld)
Rapportnummer:	Archeoservice-rapport 016
Uitvoerder:	Archeoservice. Kirsten Van Campenhout
Vestiging:	Bloempotstraat 23A, 9170 Meerdonk
Publicatiedatum:	9/09/2021
Publicatieplaats:	9170 Meerdonk
Illustratieverantwoording voorblad:	Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

©Archeoservice, 2021

Archeoservice aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Archeoservice bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken via www.archeoservice.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Archeoservice mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

INHOUD

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS 1

1.2 GEMOTIVEERD ADVIES 2

1.2.1 De volledigheid van het uitgevoerde onderzoek 2

1.2.2 De aan- of Afwezigheid van een archeologische site 2

1.2.3 Impactbepaling 3

1.2.4 Bepaling van de maatregelen 4

1.3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN 5

1. Programma van Maatregelen

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Toponiem	Zwalm Terweeënstraat 43	
Projectcode Onroerend Erfgoed	2021163 (Bureauonderzoek)	
Kadastrale gegevens	ZWALM 11 AFD/ST-DENIJS-BOEKEL/Sectie C/ Perceel 207F	
Oppervlakte plangebied	8052 m²	
Oppervlakte bodemingreep	1420 m²	
Projectnummer Archeoservice	2021/0041	
Betrokken actoren	Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/ 2015/00060)
	Betrokken actor:	Kirsten Van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/ 2015/00060)
	Betrokken derden:	Niet van toepassing
Beheer en plaats documentatie	Archeoservice Bloempotstraat 23A 9170 Meerdonk	

1.2 GEMOTIVEERD ADVIES

1.2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE ONDERZOEK

Het vooronderzoek heeft tot dusver bestaan uit een bureauonderzoek. Bij dit bureauonderzoek zijn gegevens verzameld over de landschappelijke, archeologische en historische situering van het plangebied. Deze resultaten werden afgetoetst met de impact van de geplande werken op de bodem. Op basis van dit vooronderzoek is het mogelijk een gefundeerde uitspraak te doen over de verdere omgang met de eventuele archeologische resten binnen het plangebied.

1.2.2 DE AAN- OF AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek voor *Zwalm Terweeënstraat 43* bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- ✓ **Aardkundige gegevens:** Het plangebied bevindt zich in de Vlaamse Ardennen. Het gebied ligt in een overgangsgebied van een hoger gelegen droge kouter naar de vallei van de Meierbolwaterloop. De hoge gronden in de nabijheid van water vormden een gunstig landschap voor bewoning vanaf het mesolithicum. Dit kan ook mogelijk betekenen dat het plangebied onderhevig is geweest aan een potentiële bodemerosie waarbij materiaal van hoger gelegen gebieden geërodeerd kan zijn in de richting van de beekvallei van de Meierbolwaterloop.

  De weinige veldonderzoeken die in de buurt zijn uitgevoerd zijn boringen die aantoonden dat een zekere graad van erosie en een vrij jong colluviumpakket (late middeleeuwen of jonger) aanwezig was, wat doet vermoeden dat oudere sporen minder goed bewaard zouden zijn. Er zijn evenmin horizonten waargenomen die zouden kunnen wijzen op een steentijdpotentieel.

  Volgens de bodemkaart wordt het noordelijke deel van het plangebied gekarteerd als droge leembodems met textuur B-horizont. De bouwvoor is normaal gezien minder dan 40 cm dik.

- ✓ **Archeologische gegevens:** Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden bekend. Op enige afstand van het plangebied zijn op meerdere locaties aanwijzingen voor een Romeinse villa terug te vinden. Activiteit uit de volle en late middeleeuwen en nieuwe tijd is in de regio enkel aangetoond door erfgoedonderzoek of historische studies. De dorpskern van Sint-Denijs-Boekel lijkt wel terug te gaan tot in de 15de eeuw, en misschien zelfs eerder. Deze gegevens zijn echter niet gestaafd door gravend onderzoek. De weinige veldonderzoeken die in de buurt zijn uitgevoerd zijn boringen die aantoonden dat een zekere graad van erosie en een vrij jong colluviumpakket (late middeleeuwen of jonger) aanwezig was, wat doet vermoeden dat oudere sporen minder goed bewaard zouden zijn. Er zijn evenmin horizonten waargenomen die zouden kunnen wijzen op een steentijdpotentieel.

- ✓ **Historische gegevens:** Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied pas aan het einde van de 20ste eeuw bebouwd wordt. Tot die tijd is het plangebied in gebruik geweest als akker- of weiland aan de rand van een dorpskern. Het landschap uit deze historische periode toont een zeer agrarisch landschap met sporadische bebouwing buiten de dorpskern.

- ✓ **Gekende verstoring:** Rond 1970 is het noordelijke deel van het terrein bebouwd; dezelfde structuren staan er nu nog. Daarbij kan uitgegaan worden van een bestaande verstoringsdiepte van ongeveer 40 cm voor de bestaande vloeren en diepere verstoringen voor funderingen en de aanwezige kelder en beerput. De totale oppervlakte van de bestaande structuren en verharding bedraagt 890 m². Van die 890 m² is minstens 45 m² tot 2 m diep verstoord bij de aanleg van een kelder en ongeveer 4 m² enkele meters diep verstoord bij de aanleg van een beerput.

Samengevat stellen we dat de trefkans van een archeologische site, op basis van de landschappelijke situatie en de gekende waarden in de regio, binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied aanwezig is. De mate van verstoring in combinatie met de aard van de geplande werken maken verder archeologisch onderzoek echter weinig zinvol.

1.2.3 IMPACTBEPALING

De initiatiefnemer plant de bestaande infrastructuur te vervangen door een nieuwe woning met aanpalende loods. Het grootste deel van het plangebied wijzigt niet. Voorafgaand aan de bouw worden de bestaande structuren gesloopt. De nieuwbouw overlapt grotendeels met de bestaande verstoring. De totale oppervlakte van de geplande ingrepen bedraagt ca. 1420 m².

De volgende verschillende ingrepen kunnen onderscheiden worden:

1. De bouw van de nieuwe loods en woning is gefundeerd op palen die een beperkte oppervlakte innemen en verspreid liggen op een afstand van minstens 3,5 - 5 m van elkaar;

2. Een oppervlakte van 65,1 m² wordt 90 cm verstoord voor de aanleg van een nieuwe infiltratiezone;

3. Een oppervlakte van 280 m² wordt 30 cm diep verstoord voor de aanleg van de verharding, maar daarvan valt minstens 140 m² samen met bestaande verharding;

4. Een oppervlakte van 625 m² wordt 30-35 cm diep afgegraven voor het plaatsen van de vloer in de loods, maar daarvan valt 580 m² samen met een bestaande loods (en dus verstoring);

5. Een oppervlakte van 160 m² wordt 50-60 cm diep afgegraven voor het plaatsen van de vloer in de woning, maar daarvan valt 45 m² samen met een diepe kelder en 70 m² met bestaande structuren en dus verstoring (totale verstoring 115 m²);

6. Lokaal kunnen diepere verstoringen plaatsvinden voor de aanleg van de nutsvoorzieningen, zoals waterputten, leidingen en kabels, voor de funderingsvoeten van de nieuwbouw en voor de aanleg van een prefab kelder (22 m²) en een smeerput (7,5 m²). Deze verstoringen zijn erg beperkt in oppervlakte en liggen vaak op regelmatige afstanden verspreid.

Bijgevolg mag ervanuit gegaan worden dat de kans heel groot is dat de geplande werken minder diep gaan dan de reeds aanwezige verstoring. De geringe oppervlaktes van de dieper te verstoren zones liggen bovendien verspreid binnen het plangebied.

Bovenstaand overzicht geeft aan dat het potentieel op (waardevolle) kenniswinst bij verder archeologisch (voor-)onderzoek ontbreekt. De investeringen die gepaard gaan met verder archeologisch onderzoek staan geenszins in verhouding tot de beperkte resultaten die dergelijk onderzoek naar verwachting zal opleveren.

1.2.4 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze archeologienota bleken voldoende om het ontbreken van het potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch onderzoek te staven. **Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen.**

Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed.[1]

[1] Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit

1.3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Niet van toepassing.